

FGEN – NANT – PROF. DR. GUY HUBENS
CGB – GROENENBORGERLAAN 171 – B-2020 ANTWERPEN

Universiteit Antwerpen

Faculteit Geneeskunde

Prof. dr. Guy Hubens
Faculteit Geneeskunde
Anatomie van de Mens en Embryologie
Groenenborgerlaan 171
BE-2020 ANTWERPEN

Tel: 03 265 33 90 (secretariaat)
Fax: 03 265 33 98

E-mail: secretariaat.anatomie@ua.ac.be
Website : www.ua.ac.be/lichaamsafstand

DATUM:
ONS KENMERK:

BIJLAGE: 8

Geachte mevrouw
Geachte heer

Uw voornemen om na uw overlijden uw lichaam ter beschikking te stellen voor onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening getuigt van een buitengewoon engagement, waarvoor wij onze waardering betuigen.

Om uw voornemen een officieel karakter te geven, schrijft u eigenhandig een gedateerde en ondertekende wilsbeschikking. Op pagina 2 vindt u een voorbeeld. Uw wilsbeschikking stuurt u samen met de ingevulde administratieve vragenlijst (bladzijde 3) naar de onderzoeksgroep Anatomie van de Mens en Embryologie. U zal dan van ons een kaartje ontvangen dat u bij uw identiteits-kaart bewaart. Op dit kaartje staan de nodige gegevens om het laboratorium voor Anatomie van de Mens en Embryologie na uw overlijden te verwittigen.

Geef een kopie van uw wilsbeschikking en van de praktische richtlijnen (pagina 4) aan uw wilsbeschikkinguitvoerder.

Voor verdere inlichtingen kan u telefoneren op het nummer: **03/265 33 90** en/of onze website bezoeken: www.ua.ac.be/lichaamsafstand.

In naam van de Universiteit Antwerpen danken wij u.

Prof. Dr. Guy HUBENS

Wilsbeschikking

Wie zijn of haar lichaam na het overlijden ter beschikking stelt voor onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening drukt dit uit in een **eigenhandig geschreven, gedateerde en ondertekende akte**, die voldoet aan de voorwaarden inzake bekwaamheid en gesteld is in de vorm van een akte van uiterste wilsbeschikking.

Voorbeeld:

Ik, ondergetekende (*naam, voornamen, geboorteplaats- en datum*), **wonende te** (*straat, nummer, postnummer, gemeente*) **verklaar hierbij mijn lichaam na mijn dood ter beschikking te stellen van de Universiteit Antwerpen , Prinsstraat 13, B-2000 Antwerpen, onderzoeksgroep Anatomie van de Mens en Embryologie, Groenenborgerlaan 171, B-2020 Antwerpen, opdat het aangewend zou worden voor onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening.**

Eigenhandig geschreven en ondertekend te (gemeente) **op** (datum).

Handtekening

Administratieve vragenlijst

Gelieve onderstaande vragenlijst zo volledig mogelijk in te vullen en deze samen met uw zelfgeschreven wilsbeschikking (zie voorbeeld pagina 2) op te sturen naar:

**Universiteit Antwerpen Campus Groenenborger
Faculteit geneeskunde - Prof. Dr. Guy HUBENS
Secretariaat Anatomie van de Mens en Embryologie
Groenenborgerlaan 171
B-2020 Antwerpen**

Persoonsgegevens

Naam:.....

Voornamen:

Geslacht: man/vrouw (Schrappen wat niet past)

Rijksregisternummer:.....

Geboortedatum:

Geboorteplaats:

Telefoonnummer / GSM:

Facultatief: eventuele opmerkingen (bv. pacemaker, prothese, transgender,):

.....
.....

Huidige adres (Opmerking: gelieve uw nieuw adres te melden als u verhuist. Dit kan schriftelijk, per mail, telefonisch of per fax.)

Straatnaam: nr.:Bus.....

Postnummer: Gemeente:

Wilsbeschikkinguitvoerder (bv. familielid, partner, dokter, notaris, kennis, ...)

Naam:

Straatnaam: nr.:Bus.....

Postnummer: Gemeente:

Telefoonnummer / GSM:

Ik geef tevens toelating aan het Laboratorium voor Anatomie van de Mens en Embryologie om mijn persoonsgegevens te bewaren in een computerbestand. Dit laatste kan door mijzelf en wilsbeschikkingsuitvoerder geraadpleegd of gewijzigd worden.

Datum en handtekening

Praktische richtlijnen en informatie voor de wilsbeschikkinguitvoerder

Bij overlijden contacteert een familielid of de wilbeschikkinguitvoerder een begrafenisondernemer of per uitzondering de gemeente waar de overledene was ingeschreven (zie 'veel gestelde vragen' 6). De begrafenisondernemer neemt contact op met het secretariaat Anatomie van de Mens en Embryologie op het telefoonnummer **03/265 33 90**. *U geeft de naam en de voornaam van de overledene, geboortedatum en de datum van overlijden, de gemeente waar de persoon overleden is en de plaats waar het lichaam zich bevindt.* Tijdens het weekend of tijdens een verlofperiode wordt u verbonden met een antwoordapparaat dat u verdere richtlijnen zal verstrekken.

Bij overlijden in een ziekenhuis of in een instelling met koelkamer kan het lichaam bewaard blijven in deze koelkamer. U kan dan wachten tot de eerstkomende dag om het Laboratorium op de hoogte te stellen van het overlijden.

Het lichaam moet liefst binnen de 48 uur na overlijden naar onze dienst gebracht worden. Lichamen van personen die in het buitenland zijn overleden of lichamen waarop een lijkschouwing werd uitgevoerd, kunnen wij niet aanvaarden.

Wat doet de begrafenisondernemer?

- Nadat het overlijden door de geneesheer wettelijk is vastgesteld, dient het lichaam te worden gekist (houten kist, geen polyester of zink) door een begrafenisondernemer naar uw keuze; die zal ook instaan voor het transport naar de Universiteit. De begrafenisondernemer zal aan de familie zijn rekening aanbieden (kist + transportkosten + begrafenis); dit zal aan de familie toelaten om de vergoeding van de begrafenis kosten terug te vorderen (via ziekteverzekering, erfeniskosten vermindering e.a.)
- Bij overlijden thuis doet de begrafenisondernemer aangifte van het overlijden bij de burgerlijke stand van de gemeente waar de persoon overleden is.
- Bij overlijden in een ziekenhuis of in een instelling volgt men dezelfde procedure, tenzij het ziekenhuis of de instelling zelf voor de aangifte zorgt.
- Als de overledene begraven wordt, vraagt de begrafenisondernemer toelating tot begraven bij de burgerlijke stand. Hiervoor hebt u de overlijdensakte en een kopie van uw wilsbeschikking nodig.
- Als de overledene gecremeerd wordt, dient het overlijden vastgesteld te worden door twee artsen: de arts die het overlijden vaststelt en een wetsarts. Nadien vraagt de begrafenisondernemer toelating tot crematie bij de burgerlijke stand. Hiervoor hebt u de overlijdensakte en een kopie van de wilsbeschikking nodig.
- Bij het afhalen van het lichaam door de begrafenisondernemer moet de toelating tot begraven of crematie bij het lichaam aanwezig zijn. De begrafenisondernemer heeft deze papieren nodig om het lichaam te mogen vervoeren.
- De begrafenisondernemer brengt het lichaam **gekist** over naar de Universiteit Antwerpen na telefonische afspraak en staat later ook in voor de begrafenis of de crematie.
- De begrafenis (die soms één jaar na overlijden volgt) gebeurt in de gemeente waar de overledene is ingeschreven en wordt geregeld door uw begrafenisondernemer. De familie wordt van de begrafenis **niet** verwittigd **tenzij** zij, of de schenker, daar uitdrukkelijk om vraagt. Indien de familie een ceremonie wenst, moet deze door hen ingericht worden.

Veel gestelde vragen

1. Komt iedereen in aanmerking voor het afstaan van zijn/haar lichaam?

Ja, elk lichaam vanaf de leeftijd van 18 jaar komt in aanmerking, er is geen maximum leeftijdsgrens.

2. Zijn er nog lichamen nodig?

Er zijn steeds lichamen te kort!

3. Kan ik orgaandonatie combineren met lichaamsafstand?

Neen. Iedereen is in principe orgaandonor tenzij u verzet heeft aangetekend bij de gemeente, waar u gedomicilieerd bent (meer informatie kan u vinden op de website: <http://www.e-gezondheid.be>). Orgaandonatie en autopsie gaan steeds vóór op het schenken van uw lichaam.

4. Kan ik een vergoeding voor lichaamsafstand krijgen?

Neen. Wettelijk gezien mogen er geen vergoedingen voorzien worden voor lichaamsafstand.

5. Voor wie zijn de kosten?

Er zijn geen bijkomende kosten verbonden aan lichaamsafstand aan de Universiteit Antwerpen, buiten de normale kosten voor de begrafenisondernemer o.a.: koelkamer, kist, crematie, begraving, diensten,... deze zijn ten laste van de erfgenamen. Let op: er zijn ook vervoerskosten! De begrafenisondernemer zal aan de familie zijn rekening aanbieden, dit zal hen toelaten om de vergoeding van de begrafenis kosten terug te vorderen (via ziekteverzekering, erfeniskosten vermindering e.a.)

6. Wie betaalt de begrafenisondernemer als ik geen familie of erfgenamen heb?

De wilsbeschikkinguitvoerder neemt in dit geval in Vlaanderen contact op met de gemeente waar u was ingeschreven. De gemeente – of het OCMW dat de opdracht in haar plaats uitvoert (dit verschilt van gemeente tot gemeente) – draagt de kosten voor de begrafenis (meer informatie vindt u in de brochure 'Waardig afscheid nemen' uitgegeven bij de Koning Boudewijnstichting. [http://www.steunpunt.be/steunpunt/Documents/www.steunpunt/Teksten/PUB_1731_Waardig_afscheid_nemen%20\(2\).pdf](http://www.steunpunt.be/steunpunt/Documents/www.steunpunt/Teksten/PUB_1731_Waardig_afscheid_nemen%20(2).pdf))

7. Kan ik kiezen aan welke universiteit ik mijn lichaam wil schenken?

Normaliter dient u zich voor lichaamsafstand te richten tot de geografisch dichtsbijzijnde universitaire instelling, maar u bent vrij te kiezen. Hou wel rekening met de vervoerskosten.

8. Heeft de universiteit een eigen begrafenisondernemer?

Neen. De keuze van begrafenisondernemer wordt door u of uw familie gemaakt.

9. Kan ik ook zonder wilsbeschikking mijn lichaam afstaan?

Neen. U dient vóór het overlijden een zelfgeschreven wilsbeschikking en een administratieve vragenlijst ingevuld en ondertekend op te sturen naar: Universiteit Antwerpen Campus Groenenborger, Faculteit Geneeskunde - Prof. Dr. Guy HUBENS, Secretariaat Anatomie van de Mens en Embryologie, Groenenborgerlaan 171, B-2020 Antwerpen.

Uitzondering:

- als er van de overledene een geschreven en bij de notaris bekrachtigd testament bestaat waarin hij/zij te kennen heeft gegeven zijn/haar lichaam te willen schenken voor wetenschappelijk onderzoek; én
- wij een kopie van dit testament krijgen vóór het lichaam binnengebracht wordt; én
- het stoffelijk overschot binnen de 48 uur naar de universiteit kan worden gebracht, is het echter wél mogelijk.

10. Wat moet ik doen als ik mijn wilsbeschikking niet zelf kan schrijven?

De gevolmachtigde schrijft of typt de wilsbeschikking met als extra zinnetje: 'Gelezen en goedgekeurd'. Deze wilsbeschikking wordt door twee verschillende getuigen ondertekend.

11. Waarom moet ik een wilsbeschikkinguitvoerder aanduiden?

Het is een algemene regel, onder andere voor mensen die alleen zijn.

12. Wie kan ik als wilsbeschikkinguitvoerder aanstellen?

De keuze hierin is vrij. Meestal is dit een vertrouwenspersoon, zoals een familielid, een kennis, de huisarts, of iemand anders die dicht bij u staat.

13. Kan ik het lichaam van iemand anders schenken, b.v. echtgenoot of echtgenote?

Neen.

14. Wat gebeurt er nadat ik mijn zelfgeschreven wilsbeschikking en administratieve vragenlijst heb opgestuurd?

Er zal een dossier worden aangemaakt en uw gegevens worden in ons computerbestand opgenomen. Binnen de maand ontvangt u een kaartje op uw naam om bij uw persoonlijke documenten te voegen, waaruit blijkt dat u uw lichaam bij overlijden ter beschikking stelt van de Universiteit Antwerpen voor onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening.

15. Kan ik mijn wilsbeschikking nog intrekken?

U kan op elk ogenblik uw wilsbeschikking intrekken en laten vernietigen. U stuurt een door u ondertekende, schriftelijke mededeling met verzoek tot vernietiging van uw dossier naar: Universiteit Antwerpen Campus Groenenborger, Faculteit Geneeskunde - Prof. Dr. Guy HUBENS, Secretariaat Anatomie van de Mens en Embryologie, Groenenborgerlaan 171, B-2020 Antwerpen.

16. Kan mijn lichaam geweigerd worden?

Ja. Er zijn verschillende redenen waarom een lichaam kan geweigerd worden:

- indien het lichaam niet binnen de 48 uren na overlijden naar onze dienst gebracht werd,
- bij repatriëring vanuit het buitenland
- een lichaam waarop een autopsie werd uitgevoerd,
- verkeersongeval (tenzij balseming nog kan worden uitgevoerd),
- orgaandonatie (zie vraag "Kan men orgaandonatie combineren met lichaamsafstand?"),
- besmettelijke ziekten zoals: AIDS, hepatitis, tuberculosis, ziekte van Creutzfeldt-Jakob of andere overdraagbare spongiforme encefalopathieën (prionziekten van het centrale zenuwstelsel), huidinfecties zoals shingles (herpes zoster) of methicilline-resistent staphylococcus aureus (MRSA).

Dit zijn de meeste voorkomende redenen waarom een lichaam niet geaccepteerd wordt. Het al dan niet aanvaarden van een lichaam voor schenking aan de Universiteit Antwerpen wordt beslist na overlijden. Om onnodig verdriet en teleurstelling bij de naastbestaanden te vermijden, is het nuttig dat ook zij op de hoogte zijn van deze voorwaarden.

17. Hoe weet men bij mijn overlijden dat ik mijn lichaam ter beschikking heb gesteld van de Universiteit Antwerpen?

In de administratieve vragenlijst vragen wij u een wilsbeschikkinguitvoerder op te geven, dat kan een familielid zijn, een vriend(in), partner, Deze persoon waarschuwt de begrafenisondernemer of per uitzondering de gemeente waar u was ingeschreven (zie 'veel gestelde vragen' 6) en geeft de laatste wilsbeschikking van de overledene te kennen. De begrafenisondernemer (de gemeente) neemt op zijn beurt contact op met de onderzoeksgroep Anatomie van de Mens en Embryologie om verdere afspraken te regelen.

Nadat u uw wilsbeschikking en de ingevulde administratieve vragenlijst naar ons heeft opgestuurd, ontvangt u van ons een kaartje, waarop staat dat u na overlijden uw lichaam aan de Universiteit Antwerpen schenkt voor wetenschappelijk onderzoek en met onze contactgegevens, dat u bij uw identiteitskaart bewaart.

18. Is het mogelijk om een "dienst met lichaam" te houden VOORDAT het door de begrafenisondernemer vervoerd wordt naar de onderzoeksgroep Anatomie van de Mens en Embryologie?

Neen. Een begrafenisceremonie kan wel op een vrij conventionele manier gebeuren, echter zonder het stoffelijk overschot. (Het stoffelijk overschot moet binnen de 48 uur op de universiteit zijn.) Er kan bijvoorbeeld geopteerd worden om voor de dienst een foto of dergelijke te gebruiken.

19. Voor welke doeleinden wordt mijn lichaam gebruikt?

De lichamen worden hoofdzakelijk gebruikt voor het onderwijs aan studenten van de faculteit Geneeskunde en Biomedische wetenschappen. Het aanleren van nieuwe chirurgische technieken, alsook wetenschappelijk onderzoek wordt eveneens uitgevoerd op de lichamen.

20. Waar gebeurt het onderzoek?

De onderzoeken worden enkel gedaan aan de Universiteit Antwerpen, faculteit Geneeskunde.

21. Kan de familie een rapport met medische bevindingen krijgen?

Neen. Aangezien we geen autopsie uitvoeren, zullen er geen verslagen gemaakt worden. De lichamen zijn grotendeels ten dienste van het medisch onderwijs en er wordt geen enkel verslag met pathologische bevindingen bijgehouden.

22. Hoe lang kan mijn lichaam ter beschikking gesteld worden voor onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en/of dienstverlening?

Medisch onderwijs en anatomische studies kunnen van enkele dagen tot 2 jaar of soms langer in beslag nemen. Daarna wordt het lichaam vrijgegeven en door de begrafenisondernemer opgehaald.

23. Wat gebeurt er nadien?

De lichamelijke resten worden gekist opgehaald door de begrafenisondernemer, waarna de stoffelijke resten worden gecremeerd of begraven, naargelang uw wilsbeschikking of de wens van uw familie. Meestal wenst de familie dan niet meer aanwezig te zijn bij de effectieve crematie of begrafenis. Wenst men toch aanwezig te zijn, moet dit vooraf uitdrukkelijk gemeld worden aan de begrafenisondernemer die door u of uw familie werd aangeduid.

24. Moet mijn lichaam begraven of gecremeerd worden?

Wettelijk gezien moet ieder persoon, ingeschreven in het bevolkingsregister, begraven of gecremeerd worden. De begrafenis gebeurt normaliter in de gemeente waar u gedomicilieerd was.